

Interessant

VROEGE OPSPORING VAN PROSTAATKANKER

Het P-GUIDE project

 Harm Kuipers

Elk jaar krijgen ongeveer 13.000 mannen in Nederland de diagnose prostaatkanker. In de meerderheid van de gevallen betreft het langzaam groeiende tumoren die niet levensbedreigend zijn en meestal ook niet behandeld hoeven worden. Echter, ongeveer 25% van de ontdekte prostaatkankers groeit sneller, gedraagt zich agressiever en is levensbedreigend.

Elk jaar overlijden er in Nederland ongeveer 3000 mannen aan prostaatkanker. Door juist de agressieve vormen van prostaatkanker in een vroege fase te ontdekken en te behandelen kunnen niet alleen dure en/of onnodige behandelingen voor gevorderde prostaatkanker worden voorkomen, maar kan ook de sterfte aan prostaatkanker omlaag worden gebracht.

P-GUIDE; vroege opsporing op maat

In 2023 kreeg prof. Chris Bangma van KWF-kankerbestrijding een grote subsidie voor het P-GUIDE project.

Om meer over het P-GUIDE project te weten te komen, sprak de redactie van Nieuws met Enny Das, hoogleraar communicatie en beïnvloeding aan de

Radbouduniversiteit Nijmegen. Prof. Das houdt zich binnen het project bezig met communicatie richting burger en patiënt wat betreft vroegdiagnostiek van prostaatkanker. Het P-GUIDE project verschilt wezenlijk van een bevolkingsonderzoek. Prof. Das zegt dat je het P-GUIDE project zou kunnen omschrijven als vroege opsporing op maat. Men wil vooral mannen met een verhoogd risico op prostaatkanker aanmoedigen om naar de huisarts te gaan voor vroegdiagnostiek, terwijl men daarbij juist onnodige diagnostiek en behandeling van niet agressieve tumoren zo veel mogelijk wil voorkomen. Bij een verhoogd risico op prostaatkanker moeten we bijvoorbeeld denken aan mannen waarbij agressieve vormen van prostaatkanker in de familie voorkomen.

Daarnaast blijken ook mannen van Afro-Amerikaanse afkomst en dragers van bepaalde genen zoals bijv. het 'borstkankergen' BRCA2 een groter risico te hebben op het krijgen van agressieve prostaatkanker.

Er zijn verschillende partijen en disciplines bij het project betrokken

zoals bijvoorbeeld universitair medische centra uit Utrecht, Leiden, Rotterdam en Amsterdam, en de universiteiten Erasmus Universiteit Rotterdam, Radboud Universiteit en Vrije Universiteit Amsterdam. Andere betrokkenen zijn het Nederlands Kanker instituut (NKI), eerstelijns diagnostische centra SALT en Star-shl, huisartsen, urologen, IT- en communicatiespecialisten (bijvoorbeeld voor het ontwikkelen van animaties (Informed B.V.) en apps (Interactive Studios B.V.) voor het beslistraject), enz. Al die verschillende disciplines en partijen zijn gebundeld in een samenwerkingsverband (consortium).

 **Vroege opsporing op maat** 

Grote uitdagingen

De eerste grote uitdaging is het bereiken van juist die groep met een verhoogd risico op agressieve



prostaatkanker en die mannen bewust maken van dat verhoogde risico. De projectgroep is druk bezig met het zoeken en ontwikkelen van methoden om de doelgroepen te bereiken. Culturele, etnische en opleidingsverschillen kunnen het bereiken van bepaalde groepen namelijk behoorlijk lastig maken. Ook is het bereiken van mensen met minder goede gezondheids- en taalvaardigheden een uitdaging. Het project beoogt daarom niet alleen detectie op maat maar ook communicatie op maat te gaan ontwikkelen. Men denkt nadrukkelijk niet aan zoiets als reclamespotjes op tv, want dat leidt naar verwachting tot een grote toeloop naar de huisarts van veel mensen die niet tot de doelgroep behoren en dat zou juist weer kunnen leiden tot onnodige diagnostiek. Een andere uitdaging is het uitrollen van verdere stappen in de diagnostiek. Om de beslissing te maken voor het wel of niet doen van een PSA-test moet

er gemakkelijk beschikbare informatie voor mannen zijn over wat prostaatkanker is zodat men een bewuste keuze kan maken om wel of niet tot vroegdiagnostiek te besluiten. Hierbij komt de huisarts in beeld. Ook daar is nog wel wat werk te doen want huisartsen zijn nogal eens afhoudend wat betreft verzoeken om een PSA-meting. Het P-GUIDE team wil de huisarts daarom ook zoveel mogelijk betrekken bij de communicatie naar de patiënt.

“Ook de sterfte aan prostaatkanker kan omlaag worden gebracht”

Wanneer de huisarts prostaatkanker vermoedt, zal in het P-GUIDE project gekeken worden naar de tussenkomst van diagnostiek (PSA bepaling, rectaal onderzoek, echografie) in eerstelijns diagnostische centra (SALT, Star-shl),

een zogenaamd ‘prostaatconsult’. Indien dit prostaatconsult hier aanleiding toe geeft zal door de huisarts naar de uroloog doorverwezen worden. Daarna volgen verdere stappen in de diagnostiek, zoals beeldvorming met MRI. Om de MRI diagnostiek te verbeteren en te optimaliseren zal er kunstmatige intelligentie (AI) worden ingezet. Het doel is om elke stap in het hele proces van bewustwording, verwijzingen en diagnostiek te optimaliseren. Voor de verschillende stappen in het project worden onderzoekers voor promotieonderzoek aangesteld. ■

Tijdpad van het project

Het P-GUIDE project is in januari 2024 van start gegaan en de afronding van het project is gepland over vijf jaar, dus 2029. De resultaten van het project zullen in vaktijdschriften worden gepubliceerd en de uitkomsten moeten in de medische praktijk worden geïmplementeerd.